

Beredskabsplan for overgreb mod børn og unge i Greve Kommune

EN HANDLEGUIDE TIL LEDERE OG MEDARBEJDERE

Indhold

1. Indledning	4
Hvem henvender beredskabsplanen sig til?	4
Hvad indeholder beredskabsplanen	4
2. Ambassadørkorps	5
3. Hvad er et overgreb	6
Fysisk vold	6
Psykisk vold	6
Seksuelle overgreb	7
4. Forebyggelse af overgreb	8
Ydre forebyggelse	8
Indre forebyggelse	8
Dialog om normer, værdier og praksis	11
5. Tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb	12
Tegn og signaler	12
Observationer og skriftlige beskrivelser	13
Lyt til og tal med barnet	13
Åbne spørgsmål	13
Non-verbale signaler	14
Særligt udsatte børn	15
6. Handleveje	18
Underretning	18
Håndtering og handling – et lederansvar	18
Handleveje ved mistanke om vold eller seksuelle overgreb	19
Hvad gør Familierådgivningen, når den modtager en underretning?	22
Sagstrin i Familierådgivningen efter modtagelse af underretning	22
7. Hvad gør øvrige faggrupper?	24

Sådan underretter du, hvis du har viden eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb mod et barn.

- Orienter din nærmeste leder om din mistanke eller viden. Hvis du ikke kan få fat i din nærmeste leder samme dag og er i tvivl om du skal sende en underretning, så kontakt Familierådgivningens Visitation på tlf. 43 97 93 38 og få vejledning. Ellers sender du underretningen.
 - Hvis mistanken retter sig mod forældrene, må forældrene ikke orienteres om mistanken, og forældrene må ikke orienteres om, at der sendes en underretning til Familierådgivningen.
 - Hvis et barn har været eller bliver udsat for vold eller seksuelle overgreb fra et andet barn, skal du kontakte din leder, der beslutter det videre forløb i forhold til orientering af forældre og evt. underretning til Familierådgivningen.
 - Hvis barnet som foretager overgrebet ikke er fra samme institution som din, skal du kontakte din leder, der beslutter det videre forløb i forhold til orientering af forældre og evt. underretning til Familierådgivningen.
 - Hvis mistanken retter sig mod en ansat, skal lederen af institutionen kontakte sin personalekonsulent i Center for Økonomi og HR, og få vejledning.
 - Hvis du som medarbejder har brug for at få bearbejdet en oplevelse der knytter sig til overgreb mod børn, har du mulighed for at blive visiteret til Greve Kommunes krisehjælp. Tal med din leder om muligheden. Det er din leder der skal godkende at du visiteres til krisehjælp.
1. Hvis du er i tvivl om der skal sendes en underretning, så ring til Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38
 2. Find underretningsskemaet på www.handleguide.dk
 3. Udfyld et underretningsskema
 4. Send underretningsskemaet til Familierådgivningen på (boern@greve.dk)

Underretninger om vold og seksuelle overgreb skal altid sendes samme dag mistanken opstår, og så tidligt som muligt på dagen. Vent derfor ikke med at sende underretningen til sidst på dagen, op til eller i weekenden – send den hurtigst muligt.

Hverdage efter kl. 15.30, torsdag dog efter kl. 17.00, og i weekender kontaktes Den sociale døgnvagt gennem politiet på tlf. 114

1. Indledning

Alle medarbejdere i Greve Kommune der arbejder med børn og unge skal være med til at forebygge og håndtere overgreb mod et barn eller en ung under 18 år.

Vi ved at udviklingen af mistriksel blandt børn og unge har været markant stigende over de sidste år. Mindst 16 procent af 0-9 -årige børn i DK oplever betydelige mentale helbredsproblemer.

11 procent af de 11-15 - årige angiver, at de har lav livstilfredshed og 21 procent af de unge i 8. klasse føler sig ofte eller hele tiden pressede¹.

Samtidig viser de seneste undersøgelser af omfanget af vold, at hvert sjette barn i Danmark har været udsat for fysisk vold i hjemmet, og hvert 11. barn har været udsat for grov vold. 22 pct. af elever i 8. klasse angiver, at de er blevet udsat for fysisk vold af deres forældre én eller flere gange det seneste år. Fire ud af ti børn har ikke fortalt det til nogen.

Undersøgelser af omfanget af psykisk vold peger på, at mindst 5 pct. har været udsat for psykisk vold i deres barndom. I en undersøgelse fra 2016 blandt børn i 7. klasse svarer 17 pct., at de har oplevet forskellige former for psykisk vold².

Ethvert overfald er et overfald for meget, og derfor er denne beredskabsplan udarbejdet, med det formål at sikre, at alle medarbejdere i Greve Kommune der arbejder med børn, er godt klædt på til at medvirke i forebyggelse, opsporing og håndtering.

Det er lovpligtigt for kommuner at udarbejde et skriftligt beredskab for forebyggelse, tidlig opsporing og håndtering af sager om vold og seksuelle overgreb mod børn jf. Servicelovens §19 stk. 4. Denne beredskabsplan forelægges til politisk godkendelse april 2023, og skal derfor revideres næste gang senest april 2027.

Hvem henvender beredskabsplanen sig til?

Beredskabsplanen henvender sig til både ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud, skoler, skole- fritidsordninger, klubber, sundhedsplejen, myndighedsrådgivere, pædagogisk psykologisk rådgivning, kommunale behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, den kommunale tandpleje og andre, der er i kontakt med børn og unge under 18 år. Alle øvrige borgere, frivillige og organisationer i kommunen kan med fordel også læse beredskabet, da det er et fælles ansvar at forebygge og bekæmpe overgreb mod børn.

Hvad indeholder beredskabsplanen

Beredskabsplanen beskriver:

- Hvad er overgreb
- Hvordan forebygges overgreb
- Hvordan opsporer vi overgreb
- Hvordan handler vi, hvis vi har mistanke om overgreb

Beredskabsplanen tager udgangspunkt i Socialstyrelsens ”Kommunale beredskaber til forebyggelse, opsporing og håndtering af overgreb mod børn og unge – En guide til kommuner”, samt ”Den professionelle tvivl”.

Udover denne beredskabsplan finder du en række vejledninger og værktøjer om hvordan du forholder dig, hvis du får mistanke om overgreb begået af forældre eller andre i barnets/den unges nære miljø, på www.handleguide.dk.

¹ Forum mod psykisk mistriksel nov. 2021

² Børns Vilrås rapport om svigt af børn i DK 2019 og 2022

2. Ambassadørkorps

En beredskabsplan sætter rammerne for hvordan vi i Greve Kommune arbejder med at forbygge, opspore og reagere på overgreb. For at få beredskabet til at leve og være et brugbart redskab i hverdagen, etablerer Greve Kommune et ambassadør-korps, der består af en ambassadør i hvert dagtilbud, skole, SFO, klub, specialtilbud, PPR, Sundhedsplejen, Tandplejen og Familierådgivningen, samt videnspersoner fra PPR, Sundhedsplejen, Familierådgivningen og Center for Dagtilbud og Skole.

Ambassadørerne og videnspersoner er ansatte, der har en særlig viden om overgreb, hvordan man forebygger, hvordan man opsporer og hvad der er tegn på overgreb, hvis man har mistanke om at et barn bliver udsat for et overgreb.

Ambassadør-korpset er således et samlet korps af videns-personer.

Ambassadørerne er i kraft af deres særlige indsigt, personer som kollegaer kan opsøge råd og vejledning hos, hvis man er i tvivl om, hvordan man skal håndtere en eventuel mistanke.

Ambassadørerne sørger i samarbejde med institutionens ledelse for, at emnet bliver drøftet løbende og mindst to gange årligt på personalemøder og andre møder, hvor fagfolk er samlet. Dette for at sikre fortsat kendskab til beredskabet, og for at skabe rum til dialog om forståelsen samt brugen af det. Det anbefales, at ambassadørerne har ansvaret for at facilitere drøftelserne i personalegruppen.

Ambassadørerne er ansatte der alene kan rådgive og vejlede. Ansvaret for at handle på en mistanke påhviler den enkelte fagperson i dialog med institutionens leder. Ambassadørerne har viden om handleveje, og kan vejlede institutionen herom, men har ikke ansvar for at vurdere om en underretning er nødvendig. Vær opmærksom på, at alle fagpersoner der arbejder med børn, har en skærpet underretningspligt.

Ambassadørkorpsset vil en gang om året blive samlet men henblik på at opsamle generelle erfaringer, komme med justeringer af praksis og opdatere hinanden hvis der er ny viden på området, f.eks. temabaserede oplæg. Herigennem lærer ambassadørerne hinanden at kende, og vil kunne bruge hinanden på tværs af institutionerne og i dagligdagen, når tvivl opstår.

Koordinering, udviklingsaktiviteter og drift af ambassadørkorpsset varetages af en konsulent fra Center for Børn og Familie og en konsulent fra Center fra Dagtilbud og Skole.

3. Hvad er et overgreb

Begrebet overgreb dækker over både voldelige og seksuelle overgreb. Voldelige overgreb kan være både fysisk og psykisk vold. Overgreb er en handling eller trussel, der uanset formålet kan krænke en anden persons integritet, eller som skræmmer, smerter eller skader personen. Overgrebet kan have samme effekt på personer, der overværer eller overhører handlingen, f.eks. hvis et barn overværer vold imellem deres primære omsorgspersoner.

Overgrebet kan både være en bevidst handling, eller en handling der sker i affekt.

Når et barn udsættes for et overgreb, er der altid tale om, at barnet udsættes for en adfærd fra forældrene, andre omsorgsgivere, anden familie, andre børn, eller for barnet helt ukendte personer, som kan bringe barnets sundhed, udvikling og trivsel i fare.

Særligt for forældre gælder der efter forældreansvarslovens, at barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende handling.

Lovtekst fra forældreansvarsloven:

§ 2. Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.

Stk. 2. Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling.

Fysisk vold

Fysisk vold er en handling eller hændelse, hvor barnet udsættes for smerte eller skader, og dets fysiske integritet krænkes.

Volden kan komme til udtryk ved handlinger som fx at slå, sparke, ruske, bide, kvæle, skolde, brænde eller forgifte barnet. Volden kan være en intenderet handling eller ske i affekt. Der kan være tale om en enkeltstående handling eller gentagne episoder.

Fysisk vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og volden bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

Psykisk vold

Psykisk vold er et gentaget mønster af handlinger eller hændelser, hvor det formidles til barnet, at det fx er værdiløst, mislykket, utilstrækkeligt, uelsket, eller uønsket.

Psykisk vold kan komme til udtryk gennem verbale og ikke verbale handlinger, der:

- afviser og nedgør barnet
- udnytter og opfordrer til asocial adfærd
- der truer og skræmmer det

- eller ved at isolere barnet, så det frarøves muligheden for at få sit behov for samspil med andre opfyldt.

Psykisk vold er ødelæggende for eller forhindrer udviklingen af et positivt selvbillede hos barnet, og volden bringer barnets udvikling og sundhed i fare.

Seksuelle overgreb

Et seksuelt overgreb mod et barn er en handling, hvor en voksen, et andet barn eller en ung i kraft af magt, ansvar eller ved at have opnået en tillidsfuld relation udnytter barnet til at indgå i seksuelle aktiviteter.

Seksuelle overgreb skader barnet og bringer dets udvikling og sundhed i fare. Desuden skades barnets evne til at indgå tillidsfuldt i relationer og danne et positivt selvbillede.

Vær opmærksom på, at seksuelt grænseoverskridende adfærd også kan forekomme blandt børn.

Seksuelle overgreb mod børn er karakteriseret en eller flere af nedenstående handlinger:

- En voksen, et andet barn eller en ung udnytter barnets tillid.
- Det seksuelle overgreb krænker barnets integritet.
- Det er en handling, som barnet ikke kan forstå eller misforstår, og som barnet ikke er modent til at give samtykke til.
- Det seksuelle overgreb er udtryk for den voksnes behov og på den voksnes betingelser, eller et udtryk for børn og unge, der udsætter andre børn og unge for seksuelt grænseoverskridende adfærd.
- Det er en handling, som overskrider samfundets lovgivning.

Et seksuelt overgreb kan have karakter af:

- voldtægt (samleje tiltvunget med vold eller trussel om vold)
- samleje og anden kønslig omgang end samleje, hvor handlingen har karakter af samleje dvs. oralt, analt samleje eller ved brug af genstande
- blufærdighedskrænkelse

Blufærdighedskrænkelse i strafferetslig forstand hører ind under seksuelle overgreb i de situationer, hvor der sker beføling inden for eller uden på tøjet, afklædning, kys, beluring, seksualiserende sprogbrug, forevisning af pornografiske billeder/film og grooming. Begrebet "grooming" omfatter tilfælde, hvor en voksen opbygger et tillidsforhold til et barn, typisk via internet-chat eller mobil-telefon, med henblik på senere at begå overgreb mod barnet.

4. Forebyggelse af overgreb

Opgaven med at forebygge overgreb mod børn, er både en pædagogisk og ledelsesmæssig opgave. I forebyggelsesarbejdet skelner vi mellem hhv. den ydre og indre forebyggelse.

Ydre forebyggelse

Den ydre forebyggelse handler om de rammer, som fx daginstitutionen, skolen, fritidsordningen o.a. sætter op for at forebygge, at der kan ske overgreb. Det kan være rammer, regler og aftaler for fx:

- brugen af sociale medier
- leg eller samvær i det offentlige rum eller i mindre overvågede rum
- hvordan de voksne er sammen med børnene (berøring, sprog m.m.)

Der er behov for forskellige rammer og regler alt efter børnenes alder og udfordringer. Der kan ligeledes være behov for at regulere rammerne i perioder, og der kan være behov for særlige regler for enkelte børn eller for en gruppe af børn, hvis de har særlige udfordringer med at sætte grænser for sig selv eller forstå andres grænser.

Rammer for påklædning kan være relevant i et forebyggelses-øjemed. Det er vigtigt at tale med hinanden om, voksne og børn, hvad der er god og mindre god påklædning i forhold til overgreb, men det er også vigtigt at være bevidst om, at et barns påklædning aldrig kan blive barnets eget ansvar i forhold til et overgreb.

Indre forebyggelse

I den indre forebyggelse er der fokus på barnets personlige udvikling, så barnet på sigt bliver i stand til at beskytte sig selv, og indgå i relationer med andre mennesker på en hensigtsmæssig måde, og med en bevidsthed om egne og andres grænser. Den indre forebyggelse handler om det pædagogiske arbejde, hvor børnene fx støttes i at:

- forstå sociale spilleregler
- løse konflikter på en hensigtsmæssig måde
- mærke og forstå egne og andres grænser
- udtrykke egne og respektere andres grænser
- mærke, hvad man har lyst til og ikke har lyst til
- forstå forskellen på god og dårlig berøring
- kende forskel på gode og dårlige hemmeligheder

Ledere og medarbejdere på institutionerne i Greve Kommune har en betydende rolle og ansvar i forebyggelsesarbejdet.

Lederens rolle og ansvar i forebyggelsesarbejdet

Det er ledelsens opgave at opsætte rammer, der kan understøtte medarbejdernes arbejde med at beskytte børn mod overgreb samt at sikre et systematisk fokus på forebyggelsesarbejdet i organisationen.

Fokus på forebyggelse skal være et tema, der lever og drøftes på arbejdspladsen og i personalegruppen, så det forebyggende arbejde ikke udelukkende beror på den enkelte fagpersons tilgang, normer og værdier.

Ledelsen er ansvarlig for at:

- Sikre, at alle medarbejdere kender beredskabet for vold og seksuelle overgreb mod børn
- Skabe en åben og ærlig kultur i personalegruppen, hvor der er plads til professionel tvivl
- Skabe rum for og facilitere drøftelser om fagligt relevante emner
- Skabe rum for drøftelse af normer, tilgange og værdier på institutionen og i den pædagogiske praksis
- Opsætte rammer og aftaler for fx brugen af sociale medier, påklædning, hvordan børn og voksne er sammen (berøring, sprog m.v.) og leg eller samvær i offentlige eller i mindre overvågede rum
- Indhente børne- og straffeattest inden alle ansættelser, herunder også på frivillige, studerende og andre, som løser opgaver med direkte kontakt til børn

Medarbejdernes rolle og ansvar i forebyggelsesarbejdet

Medarbejderne på skoler, i dagtilbud, klubber, døgntilbud m.fl. har en nøglerolle i forebyggelsesarbejdet gennem deres daglige pædagogiske arbejde med børnene.

Medarbejderne er ansvarlige for at:

- Være rollemodel for den gode adfærd ift. påklædning, hvordan børn og voksne er sammen, berøring, sprogbrug og samværsformer
- Være tydelig omkring grænser for berøring, sprogbrug og samværsformer
- Tage initiativ til drøftelser med børn og unge om grænser, adfærd, berøring, sprogbrug og samværsformer
- Deltage aktivt i den fælles dialog og drøftelser på arbejdspladsen om faglige emner, normer, værdier og den pædagogiske praksis

Medarbejderne kan fx have fokus på følgende emner i det forebyggende, pædagogiske arbejde med børnene:

- Børnenes kendskab til egne rettigheder
- Konflikthåndtering – at gå sin vej ved konfliktoptrapning og sige nej ved grænseoverskridelser
- Evnen til at udtrykke og respektere andres grænser
- Retten til egen krop
- Håndtering af gode og dårlige hemmeligheder
- Adfærd og samværsformer, sprog, påklædning m.fl.
- God digital adfærd
- Seksualundervisning og -vejledning tilpasset barnets alder og behov
- Oplysning om mulighederne for at søge rådgivning hos fx Red Barnet, Børnetelefonen, Sex og Samfund

For at kunne påtage sig den rolle og det ansvar det er at arbejde forebyggende, bør ledere og medarbejdere have viden om:

- børns seksualitet og grænsedragningen mellem legitim seksuel adfærd og bekymrende seksuel adfærd
- egne grænser og at kunne sætte egne grænser på en tydelig og anerkendende måde

Dialog om normer, værdier og praksis

Som en løftestang for den fælles dialog på arbejdspladsen om normer, værdier og den pædagogiske praksis, kan I med fordel tage udgangspunkt i følgende dialog-spørgsmål:

- Har vi den nødvendige viden om børns seksualitet?
- Hvornår, hvor og hvor længe er det i orden, at voksne er alene med børn/unge?
- Er det i orden at give børn/unge kram? Kys? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Kan vi sende nye medarbejdere alene på tur med børn/unge?
- Har vi regler for hvem, der sover sammen med børn/unge og hvilke børn, der sover sammen, når vi er på tur? Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Går man i bad/klæder om sammen med børn/unge?
- Hvilket sprog og tone anvender vi voksne indbyrdes – og i forhold til børnene?
- Hvordan snakker vi om børns seksualitet? Hvilke ord bruger vi?
- Hvordan håndterer og snakker vi om det, hvis et barn har en seksuelt grænseoverskridende adfærd?
- Hvordan håndterer vi det, hvis vi oplever, at en voksen udviser en grænseoverskridende adfærd overfor et barn?
- Hvad er acceptabel påklædning her hos os?
- Har vi en fælles holdning til vold?
- Hvornår er der tale om, at forældre udøver vold mod deres barn?
- Kender børnene til deres rettigheder fx ift. fysisk afstraffelse?
- Hvordan introduceres nye medarbejdere til vores normer for adfærd og omgangsformer?
- Hvordan fortæller vi forældrene og andre samarbejdspartnere om vores normer for adfærd og omgangsformer?
- Hvordan vil vi sikre omsætningen af de fælles normer i praksis således, at alle her på stedet kender til de fælles normer for adfærd og omgangsformer?
- Vi taler med børn og unge om hvordan man bruger de sociale medier på en respektfuld og tryk måde
- Vi taler med børn og unge om at kende og respektere egne og andres grænser

5. Tidlig opsporing af vold og seksuelle overgreb

Det er et fælles ansvar for ledere, medarbejdere og myndighedsrådgivere, at opspore børn i mistrivsel så tidligt som muligt.

Typisk vil medarbejderne, som har den daglige kontakt og kendskab til børnene, være dem, der registrerer de første tegn gennem observationer eller samtaler med barnet.

For at kunne påtage sig den rolle og det ansvar det er at arbejde forebyggende, bør ledere og medarbejdere have viden om:

- tegn og reaktioner hos børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- forståelsen og tolkningen af børn og unges tegn og reaktioner på vold og seksuelle overgreb.
- mulige skadevirkninger for børn, der udsættes for vold og seksuelle overgreb
- grooming og den forførelses- og manipulationsproces, der ofte går forud for, at et overgreb finder sted
- hvordan man taler med børn generelt og specifikt i relation til temaerne vold og seksuelle overgreb
- Hvordan man handler på trods af at man er i tvivl, og på trods af at man ikke har sikkerhed for, hvad der er sket, og om barnet har været udsat for overgreb.

Alle ledere og ansatte i dagpleje, dagtilbud, skoler, skole- fritidsordninger, klubber, sundhedsplejen, myndighedsrådgivere, pædagogisk psykologisk rådgivning, kommunale behandlingstilbud til børn og unge og deres familier, den kommunale tandpleje og andre, der er i kontakt med børn og unge under 18 år, har skærpet underretningspligt.

Som fagperson kan man blive i tvivl, når der opstår en bekymring eller mistanke om vold og seksuelle overgreb mod et barn. Det er vigtigt at dele denne tvivl med dine kollegaer. Selv om den faglige vurdering af en given situation også er forbundet med personlige normer og grænser, er det vigtigt, at tvivlen ikke forbliver privat. Tvivlen er en vigtig drivkraft i arbejdet med en mistanke om overgreb, og den kan være både konstruktiv og professionel. Du er ansvarlig for at handle på bekymringen, og gå til din nærmeste leder eller kollegaer for faglig sparring. Lederen er ansvarlig for at tage medarbejderens bekymring alvorligt, være undersøgende herpå samt opsøge tværfaglig sparring ved behov.

Husk at bruge Ambassadør-korpset som sparringspartner, hvis der er tvivl om hvorvidt der er grund til bekymring, eller tvivl om hvordan der skal handles på en bekymring eller mistanke. Det er bedre at kontakte din institutions ambassadør én gang for meget, end én gang for lidt.

Tegn og signaler

Det er oftest gennem barnet selv, du får viden eller mistanke om overgreb. Selvom det sjældent er muligt umiddelbart at få be- eller afkræftet mistanken, er det vigtigt, at du har faglig viden om de mulige tegn og reaktioner, barnet kan udvise.

Der findes ikke entydige signaler på, at et barn eller ung har været udsat for overgreb. Børn er forskellige og reagerer og rammes i forskellig grad, når de udsættes for vold eller seksuelle overgreb. Det vil ofte være diffuse tegn, som ikke specifikt skyldes eller entydigt kan henføres til volden eller et seksuelt overgreb. Barnet viser med sin adfærd tegn på mistrivsel, og det er derfor et vigtigt element i afdækningen af vold og seksuelle overgreb mod børn, at du er i stand til at se, tolke og handle på de tegn og signaler på mistrivsel, som børnene sender. Dette gøres ud fra et helhedssyn på barnet.

I VIVES forskningsbaserede vidensopsamling "Fysisk vold og seksuelle overgreb mod børn (2021)" kan man læse om hvilke tegn og reaktioner hos børn, man særligt skal være opmærksom på.

Du kan også benytte Janus-barometeret (www.janusbarometeret.dk) der er et værktøj som kan benyttes, hvis du er i tvivl om hvordan du bør tackle en eventuel seksuel adfærd, som et barn eller en ung måtte vise.

Bagerst i denne pjece og på handleguide.dk kan du også se, hvilke psykiske, fysiske samt sociale- og adfærdsmæssige tegn, du kan være opmærksom på.

Observationer og skriftlige beskrivelser

Som nævnt kan det være vanskeligt at sætte fingeren på, hvad der konkret giver anledning til en bekymring for et barn. I disse tilfælde kan systematiske observationer i samarbejde med kollegaer og ledelse hjælpe med at skabe et helhedsblik og afdække mønstre i barnets adfærd.

Generelt gælder det, at hvis et barns adfærd afviger fra, hvad du normalt kan forvente af et barn i den pågældende alder, så er der grund til at skærpe opmærksomheden på barnet. Hvis du har en fornemmelse af, at der er en forandring i barnets adfærd, men uden at du har en konkret viden, skal din bekymring føre til skærpet opmærksomhed og en observation af barnet over en periode.

Husk at skrive ned, hvad der konkret er observeret eller sket og under hvilke omstændigheder til brug i en eventuel senere underretning til Familierådgivningen. De skriftlige beskrivelser er ligeledes med til at minimere risikoen for, at der opstår tvivl eller uenighed om observationerne på et senere tidspunkt.

Lyt til og tal med barnet

Børn som ikke forstår betydningen af – eller har ord og begreber for det overgreb, som de eventuelt er blevet udsat for - kan have vanskeligt ved at gengive oplevelsen. Børn, der har været udsat for overgreb, forsøger måske at give overgrebene betydning med deres fantasi.

Der kræves en særlig opmærksomhed og lydhørhed over for et barn eller ung, som forsøger at udtrykke sig eller indirekte forsøger at invitere til en samtale om overgrebene og samtidig tester, om den voksne kan holde til at høre om det. Det er et kerneelement i opsporingen, at de voksne stiller sig til rådighed for barnet, og med nærvær og troværdighed signalerer, at man kan betro sig til vedkommende.

Børn, der har været udsat for overgreb, kan også have svært ved at betro sig til andre om overgrebet. De kan føle skyld, skam, være bange for konsekvenserne, eller være præget af loyalitet eller ambivalente følelser for den, der har begået overgrebet. Der kan derfor ofte være brug for, at de voksne omkring barnet selv tager initiativ til at tale med barnet eller inviterer til samtalen, hvis barnet udviser bekymrende/ændret adfærd eller tegn på mistro.

Som fagperson kan man blive i tvivl om hvad man spørge et barn om, når der opstår en bekymring eller mistanke om vold eller seksuelle overgreb. Man må gerne snakke med barnet, lytte til og stille forståelsesspørgsmål eller afklarende spørgsmål. Man er ofte nødt til at stille disse spørgsmål for at afklare, om der er tale om en helt uskyldig situation eller om barnet har været udsat for overgreb.

Åbne spørgsmål

Stil "åbne spørgsmål", for eksempel Hv-ord - Hvad sker der så? - hvem gør det? Brug gerne de udtryk som barnet/ den unge selv bruger (fx ved hjælp af gentagelser) og hold pauser, så barnet kan følge med og selv får chancen for at sætte ord på. Det vigtigste her er, at man viser barnet at man er til stede i samtalen - måske sætter man sig tættere på barnet, viser nærvær og viser at man har ører der lytter, at det er vigtigt

og at man har omsorg for barnet.

Non-verbale signaler

Som fagperson kan man også være særligt opmærksom på barnets kropssprog og særligt barnets nonverbale signaler. Det at barnet ikke kommunikerer, er også kommunikation og alt det rundt om selve samtalen er også vigtigt. Holder barnet fx pauser når noget er svært, kan du som fagperson beskrive dette. Nedenfor kan du læse et eksempel på en samtale med åbne spørgsmål, pauser og gentagelse af barnets ord.

En 7-årig pige taler med sin klasselærer
Pigen: Jeg kan ikke li' at være alene hjemme med min far.
Lærer: hvordan kan det være?
Pige: Han rører ved mig.
Klasselæreren: Hvordan rører han ved dig?
Pigen: Han rører sådan nede ved min tissekone.
Lærer: Han rører nede ved din tissekone?
Pige: Ja, han kommer ind på mit værelse om aftenen, når jeg er gået i seng....
Lærer. Hvad sker der så?/hold pause, lad barnet selv fortælle videre
Pige: Han stikker hånden ind under dynen og rører ved min tissekone.
Lærer. Hvad sker der så?
Pige: så går han igen bagefter..... Nu vil jeg ikke tale om det mere!
Lærer: Jeg kan godt forstå at det er svært at snakke om. Du skal vide at du ikke har gjort noget galt og din far må ikke røre dig på den måde, det var godt du fortalte mig det.

I en sådan sag vil der altid skulle sendes en underretning, og når underretningen sendes eller der foretages en politianmeldelse, vil samtalen med barnet indgå som ét af elementerne i den beskrivelse som fagpersonen skal videregive, men det er politiets opgave at efterforske sagen. Din opgave som fagperson er, at vise barnet at du er tilgængelig og at du gerne vil lytte, også efter at underretningen er sendt. Det er også vigtigt hvis du kender barnet, at viderebringe det generelle billede du har, beskrive om det er et barn i trivsel eller mistrivsel og særligt om du har observeret ændringer i barnets adfærd (fx at gå fra at være en glad pige, til at være mere indesluttet og have det svært).

Opmærksomhedspunkter i samtalen med barnet

- Rum barnets udsagn, hvis barnet selv tager initiativ til at fortælle om overgreb. Lyt til barnets udsagn uden at blive overvældet af de følelser, man kan blive ramt af, og uden at placere ansvar eller skyld.
- Bevar roen, vær til rådighed og vis omsorg for barnet.
- Spørg ikke ind til detaljer om det mulige overgreb og undgå ledende spørgsmål.
- Stil gerne nysgerrige og undrende spørgsmål, som fx "Hvor har du set/hørt det?", "Kan du vise mig, hvad der skete?", "Kan du sige lidt mere om det?" Dette for at be- eller afkræfte, om der er grund til at være bekymret for barnet.
- Vær opmærksom på ikke at komme til at love barnet noget, du måske ikke har mulighed for at holde.
- Hvis der senere skal udarbejdes en underretning til myndighed eller foretages en politianmeldelse, vil samtalen med barnet indgå som ét af elementerne i den beskrivelse, du som fagperson skal videregive

Efter en samtale om overgreb

- Rund samtalen af og bekræft barnet i, at det har handlet rigtigt
- Bekræft barnet i, at det kan forvente hjælp fra den voksne
- Følg op på, hvordan barnet har det og sørg for, at barnet er tilstrækkeligt og tilpas informeret om, hvad der sker i sagen
- Det er vigtigt, at der i den efterfølgende periode drages ekstra omsorg for barnet, og at der fastholdes en så almindelig hverdag som muligt i skolen/dagtilbuddet/på døgninstitutionen
- Tag gerne notater, som kan støtte hukommelsen under forløbet. Nedskriv fx hvilke observationer, tegn, reaktioner og hændelser, der ligger til grund for mistanken – undgå at tolke på beskrivelserne

Særligt udsatte børn

Som fagperson skal man have en særlig opmærksomhed på, at nogle børn er i større risiko end andre for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb. Erfaring og forskning viser, at det blandt andet drejer sig om børn, som er anbragt uden for hjemmet, børn med et handicap og socialt udsatte børn. At udsatte børn er i større risiko for overgreb end andre børn skyldes at udsatte børn i højere grad end andre kan have oplevet overgreb tidligere i deres liv, og at deres oplevelse af hvad der er normalt og ikke normalt kan være en anden end for børn der ikke har oplevet overgreb. Alle tre grupper oplever således oftere end andre børn at blive udsat for vold og seksuelle overgreb.

En dansk undersøgelse viser, at udsatte unge oftere oplever fysisk vold i og uden for hjemmet end andre unge. De unges udsathed er målt på, at de har dårligere trivsel og lavere fagligt niveau i skolen end deres jævnaldrende, og at de unges forældre har et lavere uddannelsesniveau og svagere arbejdsmarkedstilknytning end jævnaldrendes forældre.

Herudover viser undersøgelser, at børn af forældre med begrænset uddannelse, misbrugsproblemer, psykiske lidelser, antisocial adfærd, eller som begår kriminalitet, er i større risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb end andre børn. Undersøgelserne viser også, at jo flere risikofaktorer der er til stede, jo højere er risikoen for, at der forekommer vold og seksuelle overgreb i familien.

Anbragte børn

Vold og seksuelle overgreb er anbringelsesårsag for en betydelig andel af de anbragte børn, og mange er

vokset op i brudte familier med omsorgssvigt, forældres misbrugsproblemer og flere skoleskift. Disse faktorer og livsomstændigheder er med til at øge risikoen for, at de udsættes for vold og seksuelle overgreb, sammenlignet med andre børn. Også under anbringelsen har anbragte børn en øget risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb, hvorfor både anbringelsesstedet og andre fagpersoner omkring de anbragte børn skal være ekstra opmærksomme på denne gruppe.

Børn med handicap

For børn med handicap er den forøgede risiko for at blive udsat for vold og seksuelle overgreb gældende, uanset om de bor hjemme eller er anbragt uden for hjemmet. Børn med handicap kan for nogles vedkommende have et konkret behov for hjælp til personlig pleje og hygiejne, og så kan grænserne for det, som andre vil opleve som intimsfæren, lettere blive overskredet. Derfor er det særligt vigtigt, at også børn med handicap lærer deres rettigheder at kende, og lærer at sige fra og sætte grænser.

Barnets handicap kan udgøre en særlig faglig udfordring, når det gælder opsporing af vold eller seksuelle overgreb. Måske er det vanskeligt for barnet at kommunikere med omverdenen, og som fagperson kan man have vanskeligt ved at tolke adfærd, tegn og reaktioner. Man kan være i tvivl om, hvorvidt en bekymrende adfærd skal tilskrives barnets handicap, eller at barnet har været udsat for overgreb. Det er derfor afgørende, at man som fagperson kender barnets handicap og er opmærksom på at reagere, hvis barnet ændrer adfærd.

Lederens rolle og ansvar i opsporingsarbejdet

- Sikre opfølgning på medarbejdernes kontakt med børn i mistrivsel
- Bringe faglige hypoteser om overgreb i spil i drøftelserne om et barns mistrivsel og være undersøgende på, hvad der kan ligge bag
- Understøtte, at der arbejdes med barnets perspektiv
- Have overblik over tværfaglige sparringsmuligheder og inddrage de tværfaglige samarbejdspartnere ved behov, herunder fx den fremskudte socialrådgiver og/eller Familierådgivningen, Sundhedsplejen, PPR
- Sikre en åben faglig dialog på arbejdspladsen, hvor der er plads til professionel tvivl. Når der arbejdes med tvivlen som et vilkår, sikres det, at den ikke bliver en barriere for at handle. Medarbejderne kan føle sig trygge ved at drøfte deres bekymringer og overvejelser om et barns adfærd og eventuelle mistrivsel på teammøder eller øvrige relevante faglige fora.
- Sikre, at alle medarbejdere ved, at de har skærpet underretningspligt, og at denne er personlig

Medarbejderens rolle og ansvar i opsporingsarbejdet

- Skabe tillidsfulde rum og sikre, at børnene oplever, at der bliver lyttet til dem, og at de bliver taget alvorligt, når de deler deres tanker og bekymringer
- Være opmærksom på og reagere på bekymrende tegn hos det enkelte barn, i samspillet i en børnegruppe eller i samspillet mellem børn og voksne, og evt. lave systematiske observationer
- Reagere på en bekymring eller tvivl ved at gå til leder og/eller kollegaer
- Være lydhør over for barnets forsøg på at udtrykke sig eller invitere til samtale
- Stille sig til rådighed og skabe tillid til, at barnet kan betro sig
- Selv tage initiativ til at tale med barnet, hvis der er en bekymring
- Reagere med ro, hvis barnet fortæller om et overgreb

6. Handleveje

Du har pligt til at handle, hvis du er bekymret, får mistanke eller viden om overgreb mod børn eller unge. Men hvad gør du helt konkret som medarbejder eller som leder? Og hvad gør Familierådgivningen?

Dette afsnit fortæller om underretningspligten, og angiver konkrete handleveje for ledere og medarbejdere så alle ved, hvad de skal gøre, hvis der opstår en mistanke eller viden om et konkret overgreb. Du kan også læse om, hvordan Familierådgivningen reagerer på en underretning.

Underretning

Alle ansatte i Greve Kommune skal kende til deres skærpede underretningspligt og bruge den ved behov.

Underretningspligt

Almen underretningspligt

Alle borgere har pligt til at underrette kommunen, hvis de får kendskab til, at et barn (0-18 år) udsættes for forhold, som er til fare for barnets udvikling og sundhed, herunder vanrøgt, mishandling, vold eller seksuelle overgreb.

Skærpet underretningspligt

Personer, der arbejder med børn, har en skærpet pligt til at underrette, hvis de under udførelsen af deres arbejde får mistanke eller viden om, at et barn (0-18 år) har behov for særlig støtte, herunder har været udsat for vold eller seksuelle overgreb. Underretningspligten er personlig. Det betyder, at du som medarbejder eller leder selv skal underrette Familierådgivningen, hvis du mener, at der er hold i din mistanke, uanset at din nærmeste leder ikke gør.

Forpligtelsen til at underrette gælder, selvom vedkommende, der har fortalt om deres viden om vold eller overgreb begået mod et barn, ikke selv ønsker det. Også hvis det er barnet selv, som ikke ønsker at der skal underrettes.

Hvis lederen vurderer, at Familierådgivningen ikke skal underrettes, skal medarbejderen orienteres om, at vedkommende fortsat skal bruge sin personlige underretningspligt, hvis han/hun er uenig i ledelsens beslutning.

Håndtering og handling – et lederansvar

En medarbejder skal aldrig stå alene med ansvaret for at håndtere og handle i en sag om vold eller seksuelle overgreb, hvorfor lederen altid inddrages på et tidligt stadie for en vurdering af, om og hvordan der skal handles i sagen. Dermed bæres ansvaret for at håndtere sagerne i fællesskab, og det er med til at sikre en ensartethed i håndteringen af sager om vold og seksuelle overgreb.

- Hvis du er medarbejder, skal du derfor straks orientere din nærmeste leder om din mistanke eller viden, og din leder er herefter ansvarlig for, at handlevejene i skemaet nedenfor følges. Hvis du ikke samme dag kan tale med din nærmeste leder, så kontakt Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38 for at få rådgivning.
- Hvis et barn har været eller bliver udsat for vold eller seksuelle overgreb fra et andet barn, skal du kontakte din leder, der beslutter det videre forløb i forhold til orientering af forældre og evt.

underretning til Familierådgivningen.

- I sager, hvor mistanken retter sig mod et barn fra en anden institution, skal du kontakte din leder, der beslutter det videre forløb i forhold til orientering af forældre og evt. underretning til Familierådgivningen.
- Hvis mistanken retter sig mod en ansat, skal du følge vejledning fra HR, der findes på "Vores Greve"
- Hvis mistanken retter sig mod forældrene, må forældrene ikke orienteres om mistanken, og forældrene må ikke orienteres om, at der sendes en underretning til Familierådgivningen.

Handleveje ved mistanke om vold eller seksuelle overgreb

Afhængig af om mistanken retter sig mod en eller begge forældre, mod andre voksne eller andre børn, er der variationer i handlevejene, hvilket fremgår af skemaet nedenfor. Brug Ambassadørkorpset som sparringspartner, hvis der er tvivl om handlevejene eller anden tvivl om, hvordan bekymringen skal håndteres.

	Mistanke mod én eller begge forældre	Mistanke mod andre voksne / ukendt	Mistanke mod et andet barn
Orientering af leder	Orienter din nærmeste leder, hvis du ikke kan tale med din nærmeste leder samme dag, så ring til Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38	Orienter din nærmeste leder, hvis du ikke kan tale med din nærmeste leder samme dag, så ring til Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38	Orienter din nærmeste leder, hvis du ikke kan tale med din nærmeste leder samme dag, så ring til Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38
Orientering af forældre	Sagen må ikke drøftes med forældrene, og forældrene må ikke orienteres om, at der sendes en underretning til Familierådgivningen.	Lederen skal orientere forældrene om mistanken og om, at der sendes en underretning til Familierådgivningen, inden denne sendes. Hvis der efter flere forsøg ikke kan oprettes kontakt til forældrene, sendes underretningen afsted alligevel. Forældrene orienteres, så snart der er kontakt.	Lederen skal orientere forældrene til de involverede børn om mistanken, og om at der sendes en underretning til Familierådgivningen, inden denne sendes. Hvis der efter flere forsøg ikke kan oprettes kontakt til forældrene, sendes underretningen afsted alligevel. Forældrene orienteres, så snart der er kontakt.
Familierådgivningen kontaktes ved tvivl	Hvis du er i tvivl om der skal sendes en underretning, kontakt da Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38.	Hvis du er i tvivl om der skal sendes en underretning, kontakt da Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38.	Hvis du er i tvivl om der skal sendes en underretning, kontakt da Familierådgivningen på tlf. 43 97 93 38.
Skriftlig underretning til Familierådgivningen	Sammen med din nærmeste leder aftaler du, hvem der udarbejder den	Sammen med din nærmeste leder aftaler du, hvem der udarbejder den	Sammen med din nærmeste leder aftaler du, hvem der udarbejder den

	<p>skriftlige underretning.</p> <p>Den skriftlige underretning sendes til boern@greve.dk med de konkrete oplysninger, der blev oplyst mundtligt. Hverdage efter kl. 15.30, torsdag efter kl. 17.00, og i weekender kontaktes Socialvagten gennem politiet på tlf. 114.</p>	<p>skriftlige underretning.</p> <p>Den skriftlige underretning sendes til boern@greve.dk med de konkrete oplysninger, der blev oplyst mundtligt. Hverdage efter kl. 15.30, torsdag efter kl. 17.00, og i weekender kontaktes Socialvagten gennem politiet på tlf. 114.</p>	<p>skriftlige underretning på alle involverede børn.</p> <p>Den skriftlige underretning sendes til boern@greve.dk med de konkrete oplysninger, der blev oplyst mundtligt. Hverdage efter kl. 15.30, torsdag efter kl. 17.00, og i weekender kontaktes Socialvagten gennem politiet på tlf. 114.</p>
<p>Familierådgivningen vurderer og koordinerer sagen</p>	<p>Familierådgivningen beslutter det videre forløb, herunder et evt. samarbejde med tværsektorielle samarbejdspartnere, og koordinere det videre forløb.</p> <p>Familierådgivningen orienterer underretter om sagen, herunder om der igangsættes en børnefaglig undersøgelse.</p>	<p>Familierådgivningen beslutter det videre forløb, herunder et evt. samarbejde med tværsektorielle samarbejdspartnere, og koordinere det videre forløb.</p>	<p>Familierådgivningen beslutter det videre forløb, herunder et evt. samarbejde med tværsektorielle samarbejdspartnere, og koordinere det videre forløb.</p>
<p>Vis omsorg, lyt og fasthold normalitet og struktur</p>	<p>Fasthold en normal hverdag for barnet med tryghed, omsorg og forudsigelighed.</p> <p>Vær til rådighed og lyt.</p> <p>Vær tæt på barnet og lav en tydelig rammesætning og struktur.</p>	<p>Fasthold en normal hverdag for barnet med tryghed, omsorg og forudsigelighed.</p> <p>Vær til rådighed og lyt.</p> <p>Vær tæt på barnet og lav en tydelig rammesætning og struktur.</p>	<p>Fasthold en normal hverdag for alle involverede børn med tryghed, omsorg og forudsigelighed.</p> <p>Vær til rådighed og lyt.</p> <p>Vær tæt på barnet og lav en tydelig rammesætning og struktur.</p>
<p>Fokus på dialog og samarbejde</p>	<p>Fokus på dialog og samarbejde med forældrene, og evt.</p>		

	genoprettelse af tillid.		
Støtte, råd og vejledning	Der er mulighed for råd og vejledning fra Ambassadør-korpset fx ift. hvordan man bedst møder forældrene igen, når de er/har været under mistanke.	Der er mulighed for råd og vejledning til skolen/dagtilbuddet/døgninstitutionen fra Ambassadør-korpset ved behov.	Ambassadørkorpset yder obligatorisk råd og vejledning til personalet på skolen/dagtilbuddet/døgninstitutionen, som skal finde sted hurtigst muligt og senest inden for fem hverdage.

Hvad skal underretningen indeholde

Du finder underretningsskemaet på handleguide.dk, samt en beskrivelse af hvilke oplysninger, der er brug for.

Brug gerne institutionens ambassadør til sparring på den skriftlige underretning, så I sikrer at få alle relevante oplysninger med.

Vær endvidere opmærksom på følgende, når skemaet udfyldes:

- Det er en hjælp med konkrete beskrivelser og eksempler, som giver et så præcist billede af barnet som muligt samt af de forhold, som giver anledning til bekymringen
 - Hvad er konkret observeret og under hvilke omstændigheder?
 - Angiv gerne konkrete datoer for episoderne
 - Undgå at fortolke på hændelserne og pege på konkrete foranstaltninger til at afhjælpe problemerne
- Hold fokus på bekymringerne for barnet i beskrivelserne, medmindre det specifikt er forhold hos forældrene, der bekymrer samt de konsekvenser, disse vurderes at have for barnet
- Undgå at fortolke og pege på konkrete foranstaltninger til at afhjælpe problemerne
- Beskriv barnets fysiske, psykiske og sociale forhold
- Beskriv barnets ressourcer og eventuelle vanskeligheder
- Angiv gerne, hvem der har forældremyndigheden
- Husk at forældrene skal orienteres om underretningen, inden den sendes, medmindre mistanken retter sig mod én eller begge forældre

Hvad gør Familierådgivningen, når den modtager en underretning?

Familierådgivningen er myndigheden og har det overordnede ansvar for at vurdere og handle, når de modtager en underretning om vold eller seksuelle overgreb. Familierådgivningen vurderer bekymringsgraden, afholder samtaler og koordinerer samt inddrager relevante tværfaglige og/eller tværsektorielle samarbejdspartnere.

Herudover er det også Familierådgivningen der vurderer, om der skal iværksættes indsatser for at støtte op om barnet og familien.

Sagstrin i Familierådgivningen efter modtagelse af underretning

Vurdering og bekræftelse

Alle underretninger kommer ind til Visitationen i Familierådgivningen. Når Visitationen i Familierådgivningen modtager en underretning, bliver underretningen vurderet inden der er gået 24 timer fra modtagelsen af underretningen. I vurderingen vurderes det, om barnets eller den unges sundhed, trivsel og udvikling er i fare, således, at der straks skal iværksættes en akut indsats over for barnet eller den unge.

Hvis Visitationen i Familierådgivningen vurderer, at barnet eller den unge **ikke har behov for akut indsats**, bliver underretningen håndteret efter gældende sagsgange for indkomne underretninger jf. Lov om Social Service § 155, stk. 2. Den normale sagsgang er her at indkalde til børnesamtale og partshøring med forældrene, hvis det vurderes relevant indkaldes underretter til dette møde.

Hvis Visitationen i Familierådgivningen vurderer, at barnet eller den unge **har behov for akut indsats** - særligt i forhold til sager hvor der er tale om vold eller overgreb på barnet eller den unge, udarbejdes der en børnefaglig undersøgelse. Hvis forældrene er involveret i overgrebet, foregår samtalen uden forældres samtykke. Alt afhængig af børnesamtalens udfald, bliver politiet og regionens børnehus inddraget.

Børnesamtale

Familierådgivningen afholder en eller flere børnesamtaler som opfølgning på en underretning om vold eller seksuelle overgreb, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Børnesamtalerne koordineres med politiet, hvis der skal ske en afhøring af barnet. Det foregår i så fald i Børnehuset. Hvis der skal laves en børnefaglig undersøgelse vil barnet have samtaler med en rådgiver der laver denne. Barnet har ret til at have en bisidder med til samtaler med Familierådgivningen.

Du kan som lærer eller pædagog blive bedt om at deltage i samtalen som barnets bisidder, hvis barnet ønsker det.

Forældrene orienteres om børnesamtalen af Familierådgivningen, medmindre mistanken retter sig mod forældrene. I så fald skal børnesamtalerne finde sted uden deres viden og tilstedeværelse.

Samtale med forældrene

Familierådgivningen afholder en samtale med forældrene, hvor underretningen gennemgås. Dette mødes kaldes også partshøring.

Hvis mistanken retter sig mod forældrene, koordinerer Familieafdelingen med politiet i hvilket omfang og hvornår, forældrene skal partshøres, orienteres og indkaldes til en samtale.

Orientering til underretter om det videre forløb

Visitationen skal, senest 6 hverdage efter at have modtaget en underretning, sende en kvittering til den, der har underrettet, jf. Serviceloven § 155 b. Visitationen arbejder videre med sagen.

Visitationen skal, når sagen er afdækket, orientere underretter om, hvorvidt underretningen har givet anledning til undersøgelse eller foranstaltning. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, fx særlige hensyn til det pågældende barn eller den unge, jf. Serviceloven § 155 b, stk. 2.

Visitationen kan på baggrund af et konkret skøn vælge at orientere underretter om, hvilken type foranstaltning, der er iværksat samt om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som underretter kan yde barnet eller den unge. Det gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende, fx særlige hensyn til det pågældende barn eller den unge, jf. Serviceloven § 155 b, stk. 3.

Når politi og sundhedsvæsenet er involveret

I overgrebssager, hvor også politi eller sundhedsvæsen er involveret i sagen, samarbejder Familierådgivningen med regionens børnehus om håndtering af sagen.

Ledelsens rolle og ansvar i håndterings- og handlingsfasen

- Kontakt Familierådgivningen og send en underretning straks efter den opståede mistanke om vold eller et seksuelt overgreb begået mod et barn. Indholdet i den skriftlige underretning skal stemme overens med oplysningerne givet i telefonen.
- Hvis I har underrettet om en mistanke mod forældrene, kan det være svært ikke at måtte italesætte det over for forældrene, men det er afgørende, at Familierådgivningen eller politiet er de første, som taler med forældrene om mistanken. Familierådgivningen giver besked til underretter, når der er afholdt samtale med forældrene. Hvis I ønsker at kende status i sagen, kan Familierådgivningen kontaktes på tlf. 43 97 93 38
- Støt din medarbejder i at kunne rumme sagen i ventetiden, mens udredningsprocessen foregår i Familierådgivningen.

Medarbejdernes rolle og ansvar i håndterings- og handlingsfasen

- Fasthold en normal hverdag for barnet og drag omsorg. Barnet har behov for, at hverdagen er så tryk, forudsigelig og genkendelig som mulig. Vær til rådighed og lyt.
- Vær tæt på barnet og lav en tydelig rammesætning og struktur.

Familierådgivningens rolle og ansvar i håndterings- og handlingsfasen

- Familierådgivningen beslutter det videre forløb, herunder et evt. samarbejde med tværsektorielle samarbejdspartnere, og koordinerer det videre forløb
- Familierådgivningen orienterer underretter om sagen, herunder at der igangsættes en børnefaglig undersøgelse

7. Hvad gør øvrige faggrupper?

Forebyggelse, opsporing og håndtering af vold og seksuelle overgreb kræver et koordineret og ofte tværsektorielt samarbejde for at sikre en kvalificeret og helhedsorienteret indsats, der er skånsom for barnet, og hvor handlingerne sker i den rigtige rækkefølge.

Med **tværsektorielt samarbejde** menes i denne sammenhæng det samarbejde, som foregår mellem forskellige fagpersoner internt i Greve Kommune, dvs. mellem dagtilbud, skole, PPR, Sundhedsplejen, Familierådgivningen, Greve Familiecenter, og eksternt mellem Politi og Børnehuse. Det er Familierådgivningen der har kontakten til eksterne samarbejdspartnere som Børnehus, Politi, Sygehus- og Sundhedsvæsenet, Familieretshuset og Krisecentre.

Det er en ledelsesmæssig opgave at kende og formidle viden til medarbejdergruppen om egne og andre faggruppers opgaver, roller og ansvar i sager om vold og seksuelle overgreb, så det sikres, at der handles rettidigt, hensigtsmæssigt og efter de vedtagne procedurer.

Børnehuset

Når et barn eller ung har været udsat for overgreb eller ved mistanke herom skal Familierådgivningen til brug for den børnefaglige undersøgelse benytte det børnehus, som kommunen er tilknyttet jf. Servicelovens § 50 b. Det er Familierådgivningen, der kontakter børnehuset. Børnehuset kan give råd og vejledning, og man kan få foretaget en udredning af barnets behov for særlig støtte jf. Servicelovens § 50. Børnehusets samlede ekspertise sikrer, at indsatsen til det enkelte barn/ung sker med udgangspunkt i et tværsektorielt og børnevenligt helhedssyn, så det enkelte forløb tilrettelægges og koordineres så skånsomt som muligt, for barnet/den unge. Børnehuset er bemandet med fast personale, der er særligt kvalificeret til at varetage sager om overgreb mod børn og unge.

Politiet tager stilling til evt. retsmedicinsk undersøgelse og videoafhøring af barnet. I børnehuset inddrages endvidere sundhedsfagligt personale i en vurdering af barnets behov for lægelig undersøgelse og behandling. Barnet og dets nærmeste omsorgspersoner kan endvidere efter behov modtage krisestøtte i børnehuset.

Politi

Medarbejdere der arbejder inden for området for udsatte børn og unge, og politiet og anklagemyndigheden kan indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende et barns eller en ungs personlige og familiemæssige omstændigheder. Det kan de gøre i de tilfælde, hvor det vurderes at være nødvendigt for at forebygge overgreb mod børn og unge.

Hvis mistanke eller viden om et overgreb er af en karakter, så politiet inddrages, er deres rolle at:

- Vurdere, om der er sket et strafbart forhold.
- Vurdere, om der skal foretages en retsmedicinsk undersøgelse mhp. mulig sporsikring til brug for en evt. retssag.
- Afhøre den forurettede. Er barnet til og med 14 år, sker det som en videoafhøring, hvor en specialuddannet medarbejder foretager afhøringen. Er barnet fyldt 15 år, afhøres det på normal vis.

Hvis du uden for Familierådgivningens åbningstid får viden eller mistanke om, at et barn har været udsat for et overgreb, skal du kontakte politiet på tlf. 114. Politiet vil sørge for, du bliver ringet op af Den Sociale

Døgnvagt.

Det er fortsat Familierådgivningen i barnets eller den unges kommune, der har myndighedsansvaret under hele forløbet i sagen, hvor børnehuset benyttes.

Sygehus- og sundhedsvæsenet

Sygehus- og sundhedsvæsenet kan inddrages i sager om overgreb for at undersøge, vurdere og dokumentere barnets eventuelle fysiske skader efter overgrebet, for at finde eventuelle spor eller for at vurdere barnets generelle helbredstilstand.

Familieretshuset

I sager vedrørende skilsmisse eller samvær, hvor der er mistanke eller viden om overgreb mod børn, kan der være behov for et styrket samarbejde mellem Familierådgivningen og Familieretshuset.

Familieretshuset er et civilretligt system, hvor der kan rejses sag efter ansøgning fra en af barnets forældre. Dette skyldes bl.a., at det er barnets forældre, der efter en afgørelse er truffet, skal gennemføre og samarbejde om afgørelsen til barnets bedste.

Kommuner kan dog i helt særlige tilfælde anmode Familieretshuset om at indlede en sag. Kommuner kan kun anvende initiativretten i de helt særlige situationer, hvor alternativet til en ændring af forældremyndigheden, barnets bopæl eller samværsordning, er en anbringelse af barnet udenfor hjemmet uden samtykke eller videreførelse af en sådan anbringelse, der allerede er iværksat.

Under sagens behandling kan Familieretshuset træffe midlertidige afgørelser om samvær i fx overgrebssager.

Krisecentre

Forældre kan på eget initiativ søge ophold på et krisecenter, hvis en forælder har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i parforholdet.